

Adorjáni Zoltán laudációja a Károli-díj átadásakor

Tisztelt Államtitkár Úr! Helyettes Államtitkár Úr!
Főtiszteletű és Nagytiszteletű Díjazottak!

Adorjáni Zoltán 1956. november 13-án, a forradalom leverésének árnyékában született Désen. (Családi legenda szerint születésekor a kórház személyzete azt suttogta, hogy a város állomásán azon az éjszakán magyar foglyokat szállító vonat haladt át.) Felmenői között több lelkipásztor és tanító van. Anyai nagyapja, Nagy Zoltán Köröskisjenő irodalmilag képzett lelkésze volt; apai nagyapja, Adorjáni István a Kolozsvár melletti, mára csaknem elnéptelenedett Fejérdén, majd a közeli Bodonkúton szolgált. Édesapja, Adorjáni Albert Erdély egyik legendás lelkipásztorának számított, édesanyja, az irodalmi vénájú Nagy Aranka nemcsak hűséges házas- és szolgatársa, támasza volt férjének, hanem az erdélyi nőszövetségi munkában is részt vállalt. Szülei a mezőségi Magyarországon, a szamosháti Déscichegyen, majd Kolozsvár két gyülekezetében, a frissen alakult újalsóvárosiban, majd az alsóvárosiban szolgáltak. Házasságukból öt gyermek született, három közülük egyházi szolgálatba lépett.

Adorjáni Zoltán elemi iskoláit Déscichegyen végezte, tanulmányait Désen, majd a kolozsvári Báthori (akkor 11-es) gimnázium sportosztályában folytatta, ahol 1975-ben érettségizett. 1976-tól a Kolozsvári Egyetemi Fokú Egységes Protestáns Teológiai Intézet hallgatója. Elsőként tanára, Kozma Zsolt figyelt fel rá, és már az első év utáni nyáron tudományos munkára fogta: együtt olvasták végig és elemezték nyelvtanilag (teológia szakszóval: preparálták) a Jelenések könyvét. Mesterével való kapcsolata és János apostol írásai iránti bővölete azóta is töretlen. 1980-ban tett első lelkészképesítő vizsgát, ezt követően a Melegföldvári Református Egyházközségben és annak filiájában, Katonában volt lelkipásztor 1984-ig. A dombok közé rejtett, akkor nehezen megközelíthető, magyar többségű falu lelkiület szempontjából is érdekes színfoltja volt a Mezőségnek. Világos igehirdetéseivel, egyenességével, közvetlenségével hamar kivívta a gyülekezet rokonszenvét. Máig szeretettel emlékeznek rá. Ő maga is ilyen szeretettel mesél órán vagy órán kívül hallgatóinak a gyülekezetről, illetve a kor lelkészi szolgálatának örömeiről és nehézségeiről. Ebben az időszakban szervezte meg a katonai templom javítását.

1983-ban házasságot kötött Dávid Máriával. Felesége is lelkészcsaládból jön, édesapja, Dávid László egyház- és művészettörténészként jelentős életművet hagyott maga után. Házasságukat Isten három gyermekkel áldotta meg: Anna (1985), Márta (1987), Mária (1990). Felesége és lányai állandó segítők, folyamatos építő kritikussai lelkipásztori, tanári, intézményvezetői és szerkesztői munkájának.

1984-ben néhány hónapig a Brassó-Gyárvárosi Református Egyházközségben volt segédlelkész, majd 1985-től a háromszéki Páké lelkésze lesz 1991-ig. A Melegföldvártól gyökeresen különböző lelkületű Pákében is hamar megtalálták a helyüket. Lelkiismeretes szolgálatáról azóta is legendák keringenek a környéken. Az egyházmegye távolabbi lelkészeivel is szoros barátságot kötött, ezek közül nagyon sok máig él. Lelkeszi szolgálata alatt sem hagyta abba a tudományművelést. Akoriban az egyetlen publikálási lehetőséget a *Református Szemle* jelentette. Ebben a kéthavonta megjelenő folyóiratban közölt tanulmányokat, igehirdetéseket, illetve könyvismertetőket.

Az 1990-től kinyíló világ Adorjáni Zoltán előtt is új távlatokat nyitott. 1990 októberétől egy tanéven át a Stipendium Bernardinum ösztöndíjával gyarapította tudását Hollandiában. Tanulmányai végeztével néhány hónapig még Pákében szolgált, majd 1991-től a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet oktatójaként működik mai napig: 1991-től 2009-ig adjunktus, 2009-től 2014-ig docens, azóta egyetemi tanár. Az intézetben hosszú ideig (1993–2003) volt lelkinvelő tanár, 2006 és 2016 között pedig dékán. Utóbbi hivatalában éjt nappallá téve dolgozott Rezi Elek rektor mellett az intézet akkreditációjáért, nyilvánossági jogának elnyeréséért. Teológiai tanárságával párhuzamosan a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző Karán is oktatott bibliai nyelveket.

Három évtizedes oktatói tevékenysége során héber és görög nyelvet, újszövetségi kortörténetet, újszövetségi írásmagyarázatot és intertestamentális kortörténetet tanított a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben. Az újszövetségi görög nyelv máig használatos tankönyvét is ő szerkesztette. A szó szoros értelmében vett tanár. Szakmai felkészülése alázattal, igényességgel párosul. Miközben – nyelvóráin is – a legújabb kortörténeti kutatások eredményeit osztja meg diákjaival, és bevezeti őket Jézus Krisztus korának társadalmi, politikai, vallási világába, nem feledkezik meg arról, hogy a padban ülők néhány év múlva erdélyi és partiumi gyülekezetekben lesznek lelkészek. Ezért a tudomány mellé mindig alkalmazás is kerül: mikor lehet az adott igéről prédikálni, miből lehet, és miből nem mondanivalót kibontani stb. Tanácsait pedig történetekkel támasztja alá. Tanári szobájának ajtaja – a szó szoros értelmében – mindig nyitva van, jelezve a diákok felé, hogy bármikor betérhetnek hozzá. Egykori diákjai gyakran fordulnak hozzá szakmai tanácsért.

Adorjáni Zoltán teológusi habitusát a 65. születésnapjára szerkesztett kötet címe foglalja össze talán legtalálóbban: *Az Írás bővületében*. Diákévei óta ebben a bővületben él. Szűkebben vett kutatási területe az intertestamentális kor. *A theraputák kontemplatív kegyessége* című doktori dolgozatát 2005-ben védte meg a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen Marjovszky Tibor irányítása alatt. A témában több tanulmányt publikált. Számos írásban vizsgálta a kutatott kor

egyik jellemzőjét, a héber és görög világ együttélését, elsősorban a két kultúra időszemléletét. Lefordította és kiadta Alexandriai Philón *De vita contemplativa* című művét, illetve a *Jób testamentuma* című apokrif iratot. Több tanulmányban foglalkozott a *József és Aszpeneth* című ókori regénnyel. Ezenkívül számos bibliai, elsősorban újszövetségi lókus részletes exegézisét közölte. Kutatási területe viszont nem szorítkozik kizárólag a biblikumra. Az Írásén túl bekerült az erdélyi református belmisszió bűvkörébe is. Imre Lajos kolozsvári teológiai tanár és körének munkásságáról tíz tanulmányban és számos ismeretterjesztő írásban számolt be. Ezenkívül számos gyakorlati teológiai tanulmány szerzője, ezek elsősorban gyülekezeti lelkészi szolgálatának és oktatói munkájának tudományos igényvel megírt tapasztalatai. Publikációs jegyzéke hét könyvet, 109 tanulmányt, 189 ismeretterjesztő cikket, 41 recenziót és 132 prédikációt, illetve meditációt tartalmaz.

A szerkesztő Adorjáni Zoltán nevéhez több egyházi sajtótermék szerkesztése is fűződik. 1992-től az Erdélyi Református Egyházkerület *Üzenet* című gyülekezeti lapjának gyerekrovátát, az *Örömbírt* szerkesztette, 1994-től az *Erdélyi Református Naptár*, 1998–1999 között az *Iffjú Erdély* társszerkesztője. 2000-ben anyai örökségként vállalta fel az Erdélyi Református Nőszövetség lapjának, a *Református Családnak* a főszerkesztői feladatait, 2004-től 2018-ig társszerkesztője volt a lapnak. 2001 óta Buzogány Dezsővel közösen szerkeszti a *Református Szemlét*. Munkásságuk nyomán a folyóirat rangos tudományos fórummá nőtte ki magát, a CEEOL jegyzi, Románia Tanügyminisztériuma is előkelő helyre rangsorolta. 2010 óta a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet évkönyvét, a *Studia Doctorum Theologiae Protestantist* is ő szerkeszti. Ezenkívül több tucat kötet is az ő szerkesztői munkájának eredményeként látott napvilágot. Adorjáni Zoltán gyakran hangsúlyozza, hogy a szerkesztéshez alázat kell. Erről nemcsak beszél, hanem éli is azt. Időt, energiát és dioptriákat nem kímélve dolgozik a szövegek és jegyzet-apparátus jobbításán és pontosításán, szeretettel tanítva a kezdő szerzőket.

Tisztelt Professzor Úr! Kedves Zoli Bácsi!

Nagyon hálás vagyok, hogy a tanítványod és néhány hónapja a kollégád is lehetek. Köszönöm, hogy nemcsak órán, hanem tanári szobádban, szőlőszedés közben és a mezősegi dombok között is tanítottál. Köszönöm, hogy alázattal, közvetlen szeretettel, békességkereső habitussal egyben tartod a teológiai intézet közösségét!

Isten áldjon, őrizzen és tartson meg sokáig családodnak, teológiai intézetünknek, az erdélyi és az egyetemes magyar reformátusság közösségének!

Ősz Sándor Előd